

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ - Τρίτη Ενότητα :

Η Μεγάλη Επανάσταση (1821 - 1830)

Η Επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα

Μάρτιος 1821

23 Απριλίου 1821

8 Μαΐου 1821

Η επανάσταση
ξεκινά

Μάχη στην
Αλαμάνα -
Θάνατος Αθ.
Διάκου

Μάχη στο Χάνι
της Γραβιάς

Κεφάλαιο 4 :
Η επανάσταση στην
Στερεά Ελλάδα

Οι δυσκολίες

Οι συνθήκες για εξέγερση στη Στερεά Ελλάδα (Ρούμελη) ήταν δύσκολες διότι:

Ο Χουρσίτ πασάς

Τούρκοι στρατιώτες

Δεν ήταν πυκνοκατοικημένη

Υπήρχε **μεγάλη παρουσία** τουρκικού στρατού στην Εύβοια και τη Λαμία.

Στην **κοντινή Ήπειρο** είχε εκστρατεύσει ο ικανότατος Χουρσίτ Πασάς.

Οι δυσκολίες

Τις δυσκολίες **αντιστάθμιζε** η παρουσία φημισμένων Κλεφτών και Αρματολών, με αποτέλεσμα οι επαναστάτες να κινηθούν πιο συντονισμένα.

Η εξέγερση

Η πρώτη σύσκεψη οπλαρχηγών πραγματοποιήθηκε στη Λευκάδα τον Ιανουάριο του 1821. Εκεί αποφασίστηκε η 25η Μαρτίου ως ημερομηνία της εξέγερσης.

Ανατολική Στερεά Ελλάδα

Ο Πανουργιάς
πολιόρκησε τα Σάλωνα
(Άμφισσα) και τα
κατέλαβε.

Η Χαλκίδα ελευθερώθηκε
με τη βοήθεια του
Υδραίου πλοιάρχου
Κριεζή, που
κανονιοβόλησε τους

Ελευθερώθηκαν και άλλες
πόλεις (Λιβαδειά, Θήβα
κ.α.), ενώ οι
επαναστάτες έφτασαν
μέχρι την Αθήνα
κλείνοντας τους
Τούρκους στην
Ακρόπολη.

Δυτική Στερεά Ελλάδα

Λίγο αργότερα στη Δυτική Στερεά οι Έλληνες κατάφεραν να κυριεύσουν το Αγρίνιο, το Αιτωλικό και το Μεσολόγγι.

Η μάχη της Αλαμάνας

Ομέρ Βρυώνης

Κιοσέ Μεχμέτ

ΜΑΛΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

Γοργοπόταμος

Αλαμάνα

Ηράκλεια

Διάκος

Δυοβουνιώτης

Πανουργιάς

Ο Χουρσίτ Πασάς έστειλε από τα Ιωάννινα τους **Κιοσέ Μεχμέτ** και **Ομέρ Βρυώνη** με πολυάριθμο στρατό, με σκοπό να σταματήσουν την εξέγερση.

Οι Έλληνες τους περίμεναν στην Ηράκλεια (Πανουργιάς) και στον Γοργοπόταμο (Δυοβουνιώτης) και στην Αλαμάνα (Αθανάσιος Διάκος).

Η μάχη της Αλαμάνας

Στις 23 Απριλίου 1821 οι Τούρκοι **διώχνουν** τους υπερασπιστές των δύο πρώτων θέσεων, τραυματίζοντας σοβαρά τον Πανουργιά.

Στην Αλαμάνα οι Έλληνες μαχόμενοι σκληρά, αναγκάστηκαν οπισθοχωρήσουν. Όμως ο αρχηγός των αγωνιστών της Αν. Στερεάς **Αθανάσιος Διάκος** δεν υποχώρησε, πολέμησε και τελικά πιάστηκε **αιχμάλωτος**.

Η μάχη της Αλαμάνας

Ο Ομέρ Βρυώνη εκτιμώντας την ανδρεία του, **του πρότεινε** να του χαρίσει τη ζωή με αντάλλαγμα να προσχωρήσει στον στρατό του. Αυτός **αρνήθηκε** και θανατώθηκε με φριχτό τρόπο.

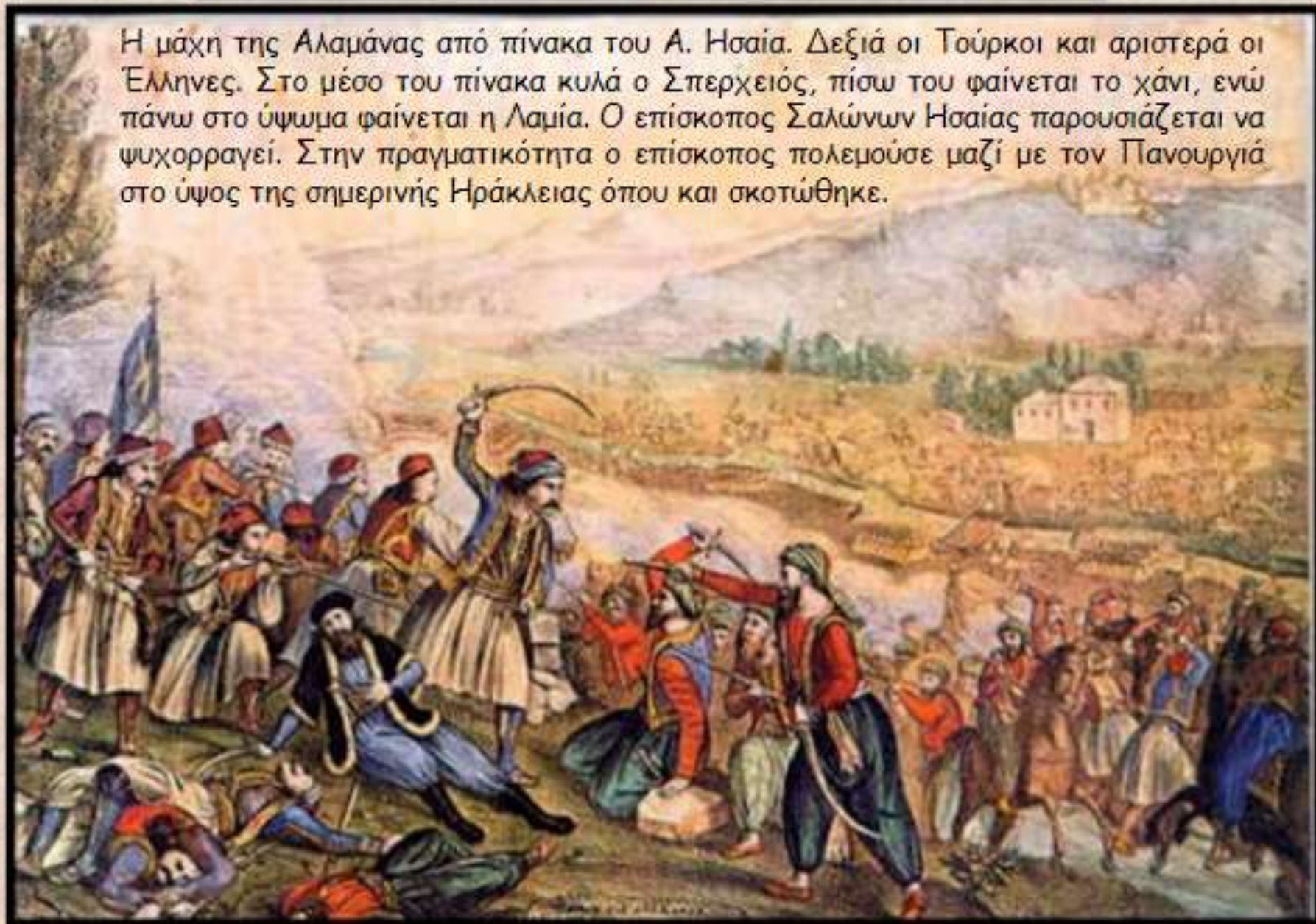
Η γέφυρα της Αλαμάνας

Χάρτης στο πεδίο μάχης της Αλαμάνας. (σχεδίαση Δ.Μπόπης).

"Η μάχη της Αλαμάνας", του Αλεξάνδρου Ησαΐα.

Η μάχη της Αλαμάνας από πίνακα του Α. Ησαΐα. Δεξιά οι Τούρκοι και αριστερά οι Έλληνες. Στο μέσο του πίνακα κυλά ο Σπερχειός, πίσω του φαίνεται το χάνι, ενώ πάνω στο ύψωμα φαίνεται η Λαμία. Ο επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας παρουσιάζεται να ψυχорραγεί. Στην πραγματικότητα ο επίσκοπος πολεμούσε μαζί με τον Πανουργιά στο ύψος της σημερινής Ηράκλειας όπου και σκοτώθηκε.

Ο Αθανάσιος Διάκος

ήταν ένας από τους Έλληνες πρωταγωνιστές ήρωες - οπλαρχηγούς του πρώτου έτους της Επανάστασης του 1821 που έδρασε στη Στερεά Ελλάδα. Το πραγματικό του όνομα ήταν Αθανάσιος Μασσαβέτας έμεινε γνωστός ως Αθανάσιος Διάκος επειδή είχε χειροτονηθεί Διάκονος. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία το 1818 και το 1820 έγινε αρματολός στη Λιβαδειά. Τον Απρίλιο του 1821 σε συνεργασία με άλλους οπλαρχηγούς κατέλαβε το φρούριο της Λιβαδειάς και χρησιμοποιώντας το σαν ορμητήριο, έδωσε πολλές νικηφόρες μάχες. Κατέλαβε την γέφυρα της Αλαμάνας και στις 22 Απριλίου 1821 έδωσε μάχη με τα στρατεύματα του Ομέρ Βρυώνη. Στη μάχη αυτή συνελήφθη και αφού μεταφέρθηκε στη Λαμία δολοφονήθηκε με ανασκολοπισμό (λογοτεχνικά αναφέρεται ότι "σουβλίστηκε") από τους Τούρκους και κήκε στις 24 Απριλίου 1821.

Το χάνι της Γραβιάς

Ομέρ Βρυώνης

Οδυσσέας
Ανδρούτσος

Το χάνι της Γραβιάς, όπως
σώζεται σήμερα

Μετά την Αλαμάνα ο Ομέρ Βρυώνης επιχειρήσε να συνεχίσει την πορεία του, με κατεύθυνση τα Σάλωνα. Ο **Οδυσσέας Ανδρούτσος** για να τον εμποδίσει κλείστηκε στο **χάνι της Γραβιάς** με 118 άνδρες, ενώ οι Πανουργιάς και Δυοβουνιώτης οχυρώθηκαν στα γύρω υψώματα.

Το χάνι της Γραβιάς

Κατά τη σύγκρουση ο Πανουργιάς και ο Δυοβουνιώτης οπισθοχώρησαν. Οι πολεμιστές στο χάνι κατάφεραν να αποκρούσουν όλες τις τουρκικές επιθέσεις.

Το χάνι της Γραβιάς

Οι Τούρκοι είχαν μεγάλες απώλειες, ενώ οι Έλληνες μόνο 6. Το βράδυ, ενώ οι Τούρκοι περίμεναν κανόνια από τη Λαμία, ο Ανδρούτσος και οι άνδρες του πέρασαν ανάμεσα τους, χωρίς να γίνουν αντιληπτοί και **διέφυγαν**.

Ο Οδυσσέας
Ανδρούτσος

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος,
από τους σημαντικότερους αγωνιστές
του 1821, που οι φίλοι τον αποκαλούσαν
ΓεροΧουλιάρα για τις πονηριές και τα
ξαφνιάσματά του, γεννήθηκε το 1788 ή το
1790 στην Ιθάκη ή στην Πρέβεζα, και
στραγγαλίστηκε στις 5 Ιουνίου 1825, στην
Ακρόπολη της Αθήνας, όπου κρατούνταν
φυλακισμένος.

Το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρία από
τους αδερφούς Πετμεζά. Το 1821
οργάνωσε δικό του σώμα, πήγε στην
Ανατολική Στερεά και **έγινε ήρωας με**
την επιτυχία του στη μάχη της Γραβιάς.
Από τότε το άστρο του ανεβαίνει
συνέχεια. Οι καπεταναίοι της Στερεάς,
εκτιμώντας την αναμφισβήτητη
στρατηγική του ικανότητα, τον προτείνουν
και **γίνεται αρχιστράτηγος.**

<https://youtu.be/-HVvEE4Ocd0>